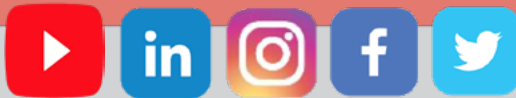

מידעון מכון מופ"ת המכון הארצי למחקר ולפיתוח בהנשרת מורים ובחינוך

נסלו, תשפ"ד
דצמבר 2023

[לאתר מכון מופ"ת](#)

ימים מאתגרים, קשים, עצובים וכואבים עוברים על כולנו מאז אותה "שבת שחורה", שבה חווינו את המתקפה האכזרית ביותר שידעה מדינת ישראל מיום הקמתה.

הכעס, החרדה, שיברון הלב והייאוש אינם נותנים מנוח, אך הסולידריות, התקווה, סיפורי הגבורה וחזרתם של חלק מהחטופים, מכל אלה אנו שואבים את הכוח להמשיך בעשייה ולקיים את שגרת החיים לצד "שגרת המלחמה" – שתי מילים שקשה לחבר ביניהן... לכן מכון מופ"ת:

- ◆ ממשיך בעשייה בכל יחידות המכון
- ◆ מרחיב את העיסוק בחוסנם של אנשי החינוך וההוראה
- ◆ פועל רבות בהיבט הטכנולוגי

נוסף על כך, מכון מופ"ת התגייס לסייע ללוחמי וללוחמות צה"ל בחזית. המכון הצטרף לפעילות חמ"ל "לב מברזל" לאיסוף ולשליחת ציוד אישי ומזון לחיילינו שבחזית, בשיתוף עמותת "פעילות לב", ונרתם לסייע לחקלאים שנקלעו למצוקה.

תספה

ביום 23 בנובמבר 2023 התקיים טקס לציון חג הסיגד. הטקס הוקדש לזכרה של חברתנו ד"ר חגית מישקין ז"ל, אשר נרצחה "בשבת השחורה". חגית עמדה בראש תוכנית תספה – רב-גונית בחינוך, הפועלת במכון מופ"ת.

[להאזנה למפגש](#)

חגית רפאלי מישקין ז"ל
1975-2023
לנצח בליבנו

טכנולוגיות, חינוך ורב-תרבותיות - TEC

- ◆ בימים אלו המרכז נערך לפתיחת שנת הלימודים האקדמית במתכונת מותאמת למאפייני התקופה. בין השאר יפתח גם קורס בין-לאומי שיתמקד בישראליות בארץ ובתפוצות, ויכלול שימוש במתודולוגיית פוטו-וויס. בקורס תשתתף גם משלחת של אנשי חינוך ממקסיקו, שתגיע לארץ בדצמבר כדי לגלות סולידריות עם מדינת ישראל.
- ◆ יום העיון של התוכניות הבין-מכללתיות של תוכנית TEC נדחה לתאריך 14 בפברואר 2024, עקב דחיית שנת הלימודים.
- ◆ הכנס הבין-לאומי המקוון "מתאחדים למען האנושיות" יתקיים ביום 6 במרץ 2024.
- ◆ הכנס יוקדש לזכרה של ד"ר חגית רפאלי מישקין, חברתנו האהובה, שנרצחה ב"שבת השחורה". [להרשמה](#)
- ◆ פינת זיכרון לזכרה של חגית תוקם גם בכנס IAIE (INTERNATIONAL ASSOCIATION FOR INTERCULTURAL EDUCATION) שיתקיים בתאריכים 26-28 במרץ 2024 בגרמניה. אנו מבקשים לכבד את זכרה של חגית בסימפוזיון מיוחד בכנס שיוקדש להיבטים השונים שחגית עסקה בהם.
- ◆ חוקרים ות המעוניינים להשתתף בסימפוזיון מוזמנים. ות לפנות אל פרופ' מירי שיינפלד לקבלת פרטים נוספים (tec@macam.ac.il).
- ◆ לעוד פרטים על הכנס ולהגשת הצעות לכנס: [/https://iaie.org](https://iaie.org)

בית הספר ללימודי התמחות מקצועית

בימים מורכבים אלו עולה שאלה בדבר מקומה של ההתמחות המקצועית - באקדמיה בכלל, ובתחום החינוך בפרט. בכל זאת, ולמרות הקושי, החלטנו לפתוח את שנת הלימודים בתחילת דצמבר, וקיימנו מפגשים מקדימים.

למרות החששות מאי היענות בשל המלחמה, במפגש שהובילו ראשי ההתמחויות וסגל המרצים לקחו חלק משתתפים רבים. במפגש ערכנו סבב היכרות, בחינה ותיאום ציפיות לקראת השנה האקדמית המורכבת. המתמחים ביטאו חששות ופחדים, אך גם רצון לשוב לשגרה ולהיאחז בלימודים כאי של יציבות ותמונת עתיד.

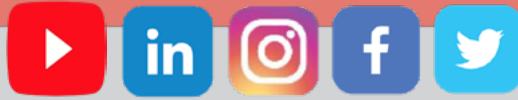
בתחילת חודש דצמבר תיפתח רשמית שנת הלימודים בבית הספר להתמחות מקצועית, ובו שש התמחויות:

- ◆ מחקר והערכה
- ◆ כתיבה
- ◆ נירופדגוגיה יישומית
- ◆ חדשנות ועיצוב למידה דיגיטלית באקדמיה
- ◆ מהוראה להנחיה
- ◆ ניהול שינוי ויזמות חינוכית

בהתמחויות השונות ילמדו יותר מ-180 מתמחים.

בית הספר להתמחות מקצועית התחדש גם במנהלת חדשה - ד"ר דפנה גרנית דגני.

ד"ר גרנית דגני מגיעה מהמכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי וממחוז דרום במשרד החינוך. בשנתיים האחרונות הובילה את פורומו"פ לתוכניות הייחודיות מטעם מכון מופ"ת. בשנה שעברה זכתה ד"ר גרנית דגני בפרס מנכ"לית משרד החינוך לאנשי חינוך פורצי דרך.

רשות מחקר

קבוצות עניין – נותרו עוד מקומות ספורים בקבוצות העניין במחקר איכותני, מהרו להירשם. [למידע נוסף ולהרשמה](#)

פוסט-דוקטורט

- ♦ ההרשמה למחזור העשירי של התוכנית נמצאת בעיצומה! [לפרטים על אודות תהליך ההרשמה והמיון](#)
- ♦ השנה, נוסף על "קול קורא" להגשת מועמדות בתחומי העניין שלכם, אנו מזמינים אתכם להגיש הצעות בנושא [הכשרת מורים להוראה במקצועות הטכנולוגיים המדעיים](#)

מרכז הידע האקדמי

פורטל מס"ע - מופ"ת סובב עולם

- ♦ ד"ר אבי גרפינקל, העורך הראשי של פורטל מס"ע במרכז הידע האקדמי, מציג: [חשיבה ביקורתית](#)

תו חינוך

שני פרקים חדשים עלו לאתר:

- ♦ ד"ר ברק בר-זוהר על [ניהול דיונים פוליטיים כיתתיים](#)
- ♦ ד"ר ברק בר-זוהר על [טיפוח בריאות נפשית בקרב מורי ומורות החינוך המיוחד](#)

הוצאת הספרים

- הוצאת הספרים של מכון מופ"ת ממשיכה לשמש במה מרכזית בעברית למחקרים בתחומי הפדגוגיה, החינוך והחברה. אנו פותחים את שנת הלימודים תשפ"ד עם שני פרסומים וחמישה מאמרים מתוך גיליון מספר 80 של כתב העת **דפים**.
- ♦ [התבוננות מחודשת בחינוך הבלתי פורמלי, בעריכת ד"ר חגית קליבנסקי, ד"ר אדם הישראלי וד"ר אופיר שפר](#)
 - ♦ [עיון ומחקר בחינוך מתמטי בגיל הרך, בעריכת ד"ר דינה חסידוב וד"ר אמאל שריף-רסלאן](#)

כתב העת "דפים"

גיליון מספר 80 של כתב העת **דפים** עלה לאוויר. [לעיון במאמרים](#)

קהילות מקצועיות לומדות

רמזור

לאור הימים המורכבים שעוברים עלינו, בעם ובקהילות, התאמנו ופיתחנו מודל רמזור לניהול שיח ולבניית חוזה קהילתי בעת מלחמה. ניתן להשתמש במודל זה במפגשים וגם בשיחות בקבוצות וואטסאפ. [למערך הפעילות ולמודל](#)

סרטון חקר שיעור

סרטון חדש עלה לאתר! הסרטון מציג את שיטת חקר שיעור (Lesson Study) לחקר הפרקטיקה. בשיטה זו חברות וחברי הקהילה לומדים מניסיונם של עמיתים למקצוע באמצעות חקר, תכנון, צפייה ודיון על אודות שיעור שמתקיים בכיתה. [לצפייה בסרטון ובמערך שיעור מלווה](#)

קהילת DIGIT

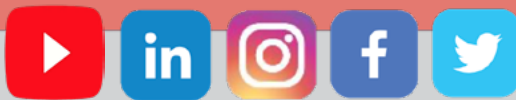
מפגש הקהילה האחרון התמקד במתן תחושת ביטחון באמצעות שיטות ודרכים לביצוע צ'ק-אין בקהילה קיימת או חדשה. כן נחשפנו למודל "מעגל ההשפעה והדאגה", וכתבנו יחד דרכים ליישום מודל נת"ת (נרמול, תוקף, תקווה) שגיבשה ד"ר נעמי אפל לשימוש בקהילות מקצועיות לומדות.

פורום "המשתלה"

פורום זה יוקדש מעתה לזכרון של ד"ר מרסל פרייליך קפלון ומתי וייס ז"ל, אשר נרצחו בטבח הנורא בקיבוץ בארי. מרסל הייתה שותפה להקמת קהילות מו"ט וחט"ב במכון ויצמן, ומתי הובילה את קהילות האומנות (קהיל"א) מטעם מכללת ספיר. שתיהן היו חברות הפורום במשך שנים, ותרמו הרבה מאוד לעיצוב עולם הקהילות במדינת ישראל. הן יחסרו לנו לעד. במפגש האחרון עסקנו בבניית תשתיות לפעילותן של הקהילות הלומדות ביום שאחרי המלחמה. [להצטרפות לפורום "המשתלה"](#)

[לאתר מכון מופ"ת](#)

ראשית קהילות מחנכות

תוכנית ראשית הותאמה לצורכי השטח, ועם תחילת המלחמה קיימה סדרת הרצאות ופרסמה כתבות על תפקידן של מחנכות הכיתה בתקופה זו, ועל רווחתן הנפשית והאישית. ההרצאות והמפגשים יועדו למחנכות ולצוותי חינוך בתוכניות ראשית ואתחלתא, ובכלל. חברי צוות מופ"ת ראשית ביקרו באילת כדי לתמוך באנשי החינוך הנמצאים בעיר, ובהם גם אנשי חינוך מהעוטף. במסגרת הביקור התקיימו סדנאות לכמה בתי ספר בעיר, תוך התאמה והקשבה לצורכי השטח. הסדנאות הוקדשו למיקוד בחוזקות של מחנכות הכיתה, לקשר מיטיב של מחנכות עם הורים בתקופה זו, ולמעגלי שיח. לצד ההתאמות שתוכנית ראשית מקדמת בזמן מלחמה, בימים אלו פותחים יותר מ-90% מקהילות התוכנית, בשלושת המודלים השונים (המודל המחוזי, המודל הבית-ספרי והמודל הרשותי). זוהי עוד ראייה לכך שתפקיד מחנכת הכיתה הוא בעל חשיבות עליונה בעת שגרה, וביתר שאת בימי מלחמה.

אתחלתא - חממה למחנכות חדשות

התוכנית מפנה זרקור אל תהליכי כניסה להוראה של מחנכות כיתה. מחנכות הכיתה הן אבן יסוד בבית הספר, והן נושאות על כתפיהן אחריות רבה. שנת תשפ"ד היא השנה השלישית לפעילות התוכנית. במסגרת התוכנית נפתחו 44 חממות, ובהן משתתפות כ-900 מחנכות כיתה, בכ-36 רשויות מקומיות, ובשותפות עם עשרה מוסדות אקדמיים מובילים: המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, המכללה האקדמית לחינוך אמונה אפרתה, אוניברסיטת חיפה, המרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט, המכללה האקדמית בית ברל, המכללה האקדמית אחוה, המכללה האקדמית חמדת, המכללה האקדמית הרצוג, המכללה האקדמית לחינוך אורות ישראל, והמכללה האקדמית לחינוך גורדון. בתקופה הקשה שפוקדת אותנו, התוכנית נמצאת בקשר הדוק עם יחידות הכניסה להוראה במוסדות האקדמיים השותפים בה, לרבות מנחי ומנחות החממות. מתוך הבנה משותפת של הצרכים המידיים התקיימו שני מפגשי זום עבור מחנכות חדשות, ובהם עסקנו בכלים הדידקטיים והפדגוגיים העומדים לרשותנו בלמידה מרחוק. [להאזנה](#) נוסף על כך קיימו מפגש עם הצוותים האקדמיים בנושא בניית קבוצה מרחוק.

השקפה - קהילות מורים מובילים

בימים אלה חזרו קהילות השקפה לפעול בכל הארץ. מרבית בתי הספר בחרו להפעיל את קהילות הבית-ספריות כמקור לחוסן ולתמיכה פדגוגית בצוותי ההוראה שלהם. התקיים מפגש ראשון פנים אל פנים במסגרת הכשרת מורות מובילות בעיר מע'אר. קבוצה זו היא נבחרת ייחודית הפועלת במסגרת מהלך רשותי בעיר לקידום קהילות מקצועיות לומדות. קהילות חוקרות את הפרקטיקה שלהן, מתוך אמונה כי פיתוח של מנהיגות חינוכית במערכת החינוך, אשר תפעל לאור הגישה החברתית-רגשית SEL, יגביר את המסוגלות לפעול למען אתגרים משותפים. פתחנו את המפגש בהיכרות הדדית ובהיכרות עם מאפייניה של קהילת השקפה. בהמשך התייחסנו למושג השייכות דרך חקר עצמי והתבוננות בסיטואציות של שייכות ואי-שייכות. במפגש עלו שאלות שונות: מה גורם לי להרגיש שייך? כיצד בחיי היום-יום שלנו אנחנו יוצרים שייכות ואי-שייכות של עצמנו ושל אחרים? ומהי המשמעות של השייכות שאנו רוצים שתתקיים בקהילת מורים המקדמים יחד בעיר אג'נדה משותפת? הצטרפו ל**פייסבוק השקפה**

ימי עיון ונסים

התקיים מפגש מקוון ראשון בסדרת "מומחים מהספרים" לאנשי ולנשות חינוך, הורים ומטפלים. ות, בשיתוף יחידת הכנסים והוצאת הספרים של המכון, בהנחיית ד"ר עדנה ניסימוב נחום. המפגש עסק בהתנהגות תוקפנית במצבי איום, אובדן ומשבר, והציג מודל להבנת התופעה ולהבניית התערבויות חינוכיות-יצירתיות. ההרצאה התבססה על הספר **כל צבעי הנפש: טיפול באמנות בילדים המתנהגים בתוקפנות**, שהוציאה ניסימוב-נחום בשנת 2013 בהוצאת מכון מופ"ת. [לעיון בספר](#) המפגש הבא בסדרה יתקיים בתאריך 19 בדצמבר 2023. את המפגש תנחה ד"ר דפנה ילון, מחברת הספר [הילד בקצה העיפרון: הכתיבה הידנית כאתגר רב-תחומי](#) (בהוצאת מכון מופ"ת), והוא יעסוק בזיהוי מצוקות בקרב ילדים דרך כתב וציורים.

רישות ופיתוח ארגוני

- במסגרת מופ"ת אקדמי התקיימה סדנת train the trainer, תוכנית פיתוח מקצועי של סגל מכון מופ"ת, ובה למדנו על כלי הנחיה חדשים המעודדים חשיבה יצירתית, שיח קבוצתי וסיעורי מוחות אפקטיביים.
- במהלך הסדנה התנסו המשתתפים במגוון כלים שיאפשרו להם לגוון את רפרטואר כלי ההנחיה שלהם, ולחזק את התמחותם בהנחיה.
- בהאקת'ון שקיים מכון מופ"ת הופקו סרטונים מקצועיים בתוכן הרלוונטי שיחידות המכון עוסקות בו.

מוזמנים. ות לצפות בסרטונים שהופקו:

[להיות מורה בעידן של בינה מלאכותית](#), ד"ר ליאת אייל

[מרחבי למידה חדשניים](#), ד"ר אבי גרפינקל

[מה בין דוגמה אישית ואישיות לדוגמה?](#) טלי חגשורי

[כיצד נבחר סוגיה פוריייה?](#) מופ"ת השקפה